

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

27 mei 1994

603-33

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport Woningbouwlocatie
Pijnacker-Zuid / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].
- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-692-1

Trefw.: milieu-effectrapportage; Pijnacker-Zuid / woningbouw ; Pijnacker-Zuid.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan Gemeenteraad van Pijnacker
Postbus 1
2640 AA PIJNACKER

uw kenmerk
LvB/IJ/

uw brief
d.d. 22 maart 1994

ons kenmerk
U381-94/Br/mh/603-34

onderwerp
Advies voor richtlijnen MER
woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

doorkiesnr.
030 - 347651

Utrecht,
27 mei 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

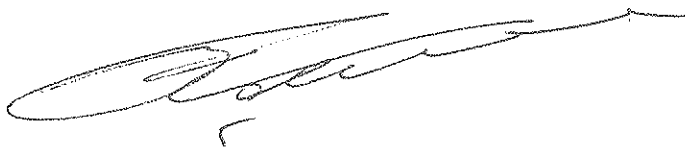
De Commissie wil het bevoegd gezag erop attenderen dat door gebruik te maken van de artikel 19 procedure wordt vooruitgelopen op de besluitvorming, wat in strijd is met de intentie van de m.e.r.-procedure. Hierdoor is het niet mogelijk bepaalde alternatieven in de m.e.r.-procedure een rol te laten spelen met als gevolg dat de milieu-effecten (met name de eco-hydrologische aspecten) van verschillende alternatieven niet tegen elkaar kunnen worden afgewogen. Voor het beoordelen van mogelijke eco-hydrologische effecten op de ecologische verbindingzone zijn deze alternatieven echter noodzakelijk.

De Commissie wil haar bezorgdheid uitspreken over het feit dat grootschalige woonlocaties als Pijnacker-Zuid uitsluitend de m.e.r.-procedure doorlopen voor het inrichtingsdeel. Onderlinge afstemming van de locaties in uw regio is op dit niveau niet gemakkelijk, met het gevolg dat het tussenliggende landelijk gebied bekneld kan raken. Hier wordt het gemis ervaren dat besluitvorming (inclusief de m.e.r.-procedure) over de locatie-keuze niet op een hoger planniveau, zoals de VINEX of het streekplan, heeft plaatsgevonden.

Kenmerk : U381-94/Br/mh/603-34
Blad nr. : 2

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ir. K.H. Veldhuis
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
de woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid,

uitgebracht aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente Pijnacker door de Commissie
voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

de secretaris

N.v. Buren

dr. N.W.M. van Buren

de voorzitter

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 27 mei 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	2
2. Probleemstelling, doel, beleid en besluiten	3
2.1 Probleemstelling en doel	3
2.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten	4
2.3 Locatiekeuze	4
2.4 Milieubeleid en toetsingscriteria	4
2.4.1 Toetsingscriteria op rijksniveau	4
2.4.2 Toetsingscriteria op gemeentelijk niveau	5
2.5 Besluitvormingsprocedures	5
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.1 Inrichtingsvarianten	6
3.2 Faseringsvarianten	7
3.3 Nulalternatief	7
3.4 Meest milieuvriendelijke alternatief	7
3.5 Inrichtings- en mitigerende maatregelen	7
4. Bestaande toestand van het milieu en de gevolgen voor het milieu	8
4.1 Bestaande toestand, autonome ontwikkeling en de gevolgen voor het milieu	8
4.2 Gevolgen voor het milieu	8
4.2.1 Bodem en water	9
4.2.2 Levensgemeenschappen, ecosystemen en ecologische relaties	9
4.2.3 Landschap, archeologie en cultuurhistorie	9
4.2.4 Woon- en leefmilieu	9
5. Vergelijking van de alternatieven	10
6. Leemten in kennis en informatie	10
7. Evaluatie achteraf	11
8. Presentatie van het MER	11

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 maart 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Openbare kennisgeving van de start van de m.e.r.-procedure voor de woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid uit de 'Telstar' van 23 maart 1994
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Dit is een advies voor richtlijnen van de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.). Het doel van het advies is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van het milieu-effectrapport (MER) aan te geven. Hierbij zijn de inhoudseisen¹ voor een MER volgens artikel 7.10 van de Wet milieubeheer gevolgd.

De gemeente Pijnacker heeft het voornemen ruim 4.000 woningen te bouwen ten zuiden van de huidige woonkern Pijnacker. De gemeente is zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag. Het milieu-effectrapport (MER) zal dienen ten behoeve van een bestemmingsplan voor Klapwijk-Tolhek en een structuurschets voor Koningshof-Zuid.

Bij dit advies is uitgegaan van de verwezenlijking van de uitgangspunten en randvoorwaarden gesteld in de notitie "Milieu-aspecten VINEX-lokaties gewest Haaglanden".

Voor het gebied Pijnacker geldt dat de wijze van bouwrijp maken bepalend is voor de mate waarin bepaalde milieu-effecten kunnen optreden. Bodem, grondwaterstand, ecologie en cultuurhistorie worden hierdoor beïnvloed. Derhalve verdient dit speciale aandacht in het MER.

¹ De inhoudseisen houden ondermeer in het beschrijven van:

- voorgenomen activiteit en alternatieven, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief
- besluiten
- bestaande toestand van het milieu en autonome ontwikkeling
- gevolgen voor het milieu
- vergelijking van alternatieven
- leemten in kennis
- samenvatting

1. INLEIDING

De gemeente Pijnacker heeft het voornemen ruim 4.000 woningen te bouwen ten zuiden van de huidige woonkern Pijnacker. Het betreft de wijken Klapwijk-Tolhek (oostelijk deel, circa 1.300 woningen) en Koningshof-Zuid (westelijk deel, maximaal 2.700 woningen). In beperkte mate zullen ook kantoren en weinig milieuhinderlijke bedrijven worden toegestaan.

Het milieu-effectrapport (MER) zal dienen ten behoeve van een bestemmingsplan voor Klapwijk-Tolhek en een structuurschets voor Koningshof-Zuid.

In de procedure treedt het college van burgemeester en wethouders op als initiatiefnemer. De gemeenteraad vormt het bevoegd gezag. Per brief van 22 maart 1994 (bijlage 1) heeft zij de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de te geven richtlijnen voor de inhoud van het MER. Met de openbare bekendmaking in de Telstar van 23 maart 1994 is de m.e.r.-procedure van start gegaan (bijlage 2).

Er bestaat op korte termijn behoefte aan woningen voor de gemeentelijke behoefte. Dit leidt tot de wens al vooruitlopend op de definitieve besluitvorming te starten met de ontwikkeling van Klapwijk-Tolhek. Gelijktijdig met de bekendmaking van de startnotitie wordt gestart met een procedure ex artikel 19 van de Wet op de ruimtelijke ordening voor het bouwrijp maken van Klapwijk-Tolhek eerste fase.

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van de werkgroep is weergegeven in bijlage 3, waarin tevens de belangrijkste projectgegevens zijn samengevat. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie gebruik gemaakt van de schriftelijke reacties die via het bevoegd gezag zijn ontvangen. Een lijst van deze reacties is opgenomen in bijlage 4.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

2.1 Probleemstelling en doel

Een heldere omschrijving van probleemstelling en doel dient als onderbouwing van de noodzaak voor de aanleg van de twee nieuwe woongebieden. Hierbij dient een korte beschrijving te worden gegeven van de huidige en toekomstige knelpunten en (onder andere planologische) ontwikkelingen. Vervolgens wordt aangegeven in hoeverre het voornemen hiervoor een oplossing biedt.

Hierbij vraagt de Commissie het bouwprogramma kort te motiveren onder andere met behulp van de Structuurvisie Pijnacker, de notitie "Milieu-aspecten VINEX-lokaties gewest Haaglanden" en het provinciale beleid hieromtrent. Ook moet worden aangegeven hoe de bouw(aanleg) kan worden gefaseerd.

Het volgende dient te worden aangegeven:

- onzekerheidsmarges, bijvoorbeeld door een minimum- en maximumraming;
- relatie, met omvang en fasering², van het voornemen met nabij gelegen nog te bouwen (regionale) woonlocaties;
- behoefte aan kantoren en weinig milieuhinderlijke bedrijven (met categorie-aanduiding)³;
- doelgroepen waarvoor gebouwd gaat worden (forensisme).

Het programma dient verder te worden uitgewerkt, zodanig dat het beeld ontstaat van het toekomstige ruimtebeslag en de variaties daarin als gevolg van verschil in bebouwingsdichtheden⁴, en de verhouding tussen wonen en bedrijvigheid.

² Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1, 2, 8, 9 en 10.

³ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 8 en 10.

⁴ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1 en 4.

2.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten

Het initiatief dient te worden geplaatst tegen de achtergrond van de vigerende planologische kaders. Daarbij dient een kort overzicht te worden gegeven van relevante gemaakte afspraken, genomen besluiten en geformuleerde beleidsvoornemen op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling. Daarbij dient te worden ingegaan op de te doorlopen procedure ex artikel 19 van de Wet op de ruimtelijke ordening voor het bouwrijp maken van Klapwijk-Tolhek eerste fase.

In het MER dienen ook, voor zover beschikbaar en relevant, de resultaten andere m.e.r.-procedures in de regio te worden vermeld, zoals bijvoorbeeld voor Delfgauw te Pijnacker.

2.3 Locatiekeuze

De locatiekeuze en begrenzingskeuze⁵ zal in het MER moeten worden gemotiveerd. Bij de motivering moet worden ingegaan op de ruimtelijke ontwikkelingen van Pijnacker. Aangegeven dient te worden of milieuhygiënische motieven een rol gespeeld hebben.

2.4 Milieubeleid en toetsingscriteria

In het MER dient tevens een beeld te worden gegeven van (voor de voorgenomen) activiteit relevante aspecten van milieubeleid, zoals geformuleerd in documenten van de rijks-, provinciale en gemeentelijke overheid. Aan de hand hiervan dienen toetsingscriteria te worden ontwikkeld die zullen worden gehanteerd bij het beoordelen van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en het vergelijken van alternatieven.

2.4.1 Toetsingscriteria op rijksniveau

Bij het kiezen van relevante toetsingscriteria op stedenbouwkundig inrichtingsniveau wordt de suggestie gegeven ruimtelijke kwaliteit te operationaliseren tot toetsingscriteria. De VINEX hanteert gebruikswaarde, toekomstwaarde en beleevingswaarde als centrale thema's die zich weer laten uitsplitsen naar voor deze opgave passende kwalitatieve criteria (bijvoorbeeld duurzaamheid in gebruik van grondstoffen, optimalisering van het ruimtebeslag, continuïteit van ruimtegebruik buiten de omtrek van de locatie, minimalisering van automobilité⁶, efficiënt ontwerp/gebruik/beheer van nutsvoorzieningen, ecologische betekenis van de groenvoorzieningen, identiteit van de wijk enzovoorts).

⁵ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1, 2 en 7.

⁶ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 8 en 10.

2.4.2 Toetsingscriteria op gemeentelijk niveau

Voor het opstellen van het bestemmingsplan en de structuurschets wordt door de gemeente een aantal programma-eisen en uitgangspunten gehanteerd. In alle alternatieven zijn de volgende milieudoelstellingen van belang:

- beperking van de automobilititeit door middel van ontsluiting voor langzaam verkeer en openbaar vervoer (trein, bus)⁷. Voorwaarden zijn de aanleg van een nieuw NS station in het gebied, realisatie van de N470 in beide richtingen en rechtstreekse langzaam verkeerverbindingen naar de belangrijkste bestemmingen;
- beperking van ruimtebeslag (door hogere bebouwingsdichtheden, dubbel grondgebruik en gecombineerd gebruik van voorzieningen)⁸;
- maximaal behoud van ecologische en landschappelijke waarden (mede ook door natuurbouw en het creëren van ecologische verbindingzones), voorwaarde is reservering van ruimte voor het realiseren van een ecologische verbindingzone ten zuiden van de wijk met een minimale breedte van 250 meter⁹;
- creëren en behouden van een aantrekkelijk en gedifferentieerd woonmilieu voor de bestaande en toekomstige bewoners; potenties voor een milieuvriendelijke inrichting;
- beperking van geluidhinder (bijvoorbeeld N470, Hofpleinlijn).

2.5 Besluitvormingsprocedures

Vermeld dient te worden ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en welke voor de m.e.r.-procedure relevante afspraken tussen provincie en gemeenten zijn gemaakt met betrekking tot het vervolgtraject van de besluitvorming. Tevens kan kort worden beschreven volgens welke procedure en via welk tijdspad het besluit zal worden voorbereid en genomen en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn.

⁷ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 8 en 10.

⁸ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 8 en 10.

⁹ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 9.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

In deze m.e.r. staat de inrichting van Pijnacker-Zuid centraal. De milieu-informatie die deze m.e.r. oplevert zal op dit inrichtingsniveau toegesneden moeten zijn.

In de ontwikkeling van Pijnacker-Zuid spelen de volgende ontwerpbeslissingen een cruciale milieu-rol:

- de wijze van bouwrijp maken, inclusief het besluit om daarvoor een artikel 19 procedure te doorlopen¹⁰, welke invloed heeft op onder ander bodem, grondwaterstand, ecologie en cultuurhistorie;
- de tracering van de N470 en daaraan gekoppeld de exploiteerbare oppervlakte aan woon- en werkgebied (het ruimtebeslag)¹¹, welke invloed heeft op onder andere ruimtegebruik, milieuhinder en ecologische barrières;
- de bescherming en ontwikkeling van één van Zuidhollands belangrijkste ecologische corridors en de verankering van de bouwlocatie in het veenweidelandschap, inclusief de inrichting van de randen van de wijk¹², welke invloed heeft op onder andere de natuurbescherming en natuurontwikkeling.

Aanbevolen wordt deze ontwerpbeslissingen als basis te gebruiken voor het ontwikkelen van reëel samenhangende planalternatieven.

Voor zover noodzakelijk voor de onderbouwing van de alternatieven dient op kaart te worden gevisualiseerd: de hoofdstructuur en ontsluitingsprincipe, functieverdeling (wonen, voorzieningen en bedrijven), bebouwingsdichtheden¹³ en de landschappelijke overgangen.

3.1 Inrichtingsvarianten

In het MER dienen mogelijke inrichtingsvarianten aan te worden gegeven. Daarbij kan worden gedacht aan de mogelijkheden die als 'resterende beleidsruimte' worden genoemd in de notitie "Milieu-aspecten VINEX-lokaties gewest Haaglanden".

Aspecten als interne ontsluitingsstructuur, geluidhinder, woonmilieudifferentiatie (variatie in dichtheid), milieuvriendelijke inrichting (waterhuishouding, riolering, energievriendelijk), soort groenvoorziening (ecologisch) en dergelijke kunnen dienen als varianten.

3.2 Faseringsvarianten

¹⁰ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1, 2, 4, 5, 7, 8 en 10. Indien het bouwrijp maken van Klapwijk-Tolhek eerste fase start voor de resultaten van het MER beschikbaar zijn, betekent dit dat bij de besluitvorming geen rekening gehouden kan worden met eventuele milieu-effecten.

¹¹ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1, 4, 8 en 10.

¹² Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1, 2, 4, 5 en 9.

¹³ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1, 4, 8 en 10.

In het MER dient te worden bekeken welke fasering¹⁴ in de bebouwing of aanleg per alternatief het meest gunstig is vanuit milieu-overwegingen. Daarbij zouden de deellocaties met de meest ongunstige milieugevolgen pas in een later stadium bebouwd of aangelegd dienen te worden.

3.3 Nulalternatief

Ter vergelijking dient globaal te worden beschreven wat er zou gebeuren als de voorgenomen activiteit niet zou plaatsvinden. De dan voorkomende situatie ten aanzien van inrichting, gebruik en beheer, dient als referentie in het MER te worden opgenomen. Hierbij moet rekening gehouden worden met autonome ontwikkelingen onder andere in het agrarische ruimtegebruik.

3.4 Meest milieuvriendelijke alternatief

Uit de onderzochte alternatieven kan er één als meest milieuvriendelijke alternatief naar voren komen. Ook kan het meest milieuvriendelijk alternatief tot stand komen door een combinatie van alternatieven en hun inrichtingsvarianten die de meest gunstige voorwaarden voor het milieu bevatten. In ieder geval dient het meest milieuvriendelijke alternatief een reëel samenhangend uitvoerbaar planalternatief te vormen. Het verdient aanbeveling in te gaan op mitigerende maatregelen die de milieukwaliteit van het toekomstige stedelijke gebied verhogen. Deze kunnen dan, in een later stadium, in de gemeentelijke besluitvorming worden vastgelegd.

Bij de uitvoering van een meest milieuvriendelijk alternatief kan gedacht worden aan de inrichting van een duurzame wijk, waarbij de eco-zone wordt uitgebreid met een ecologische wijk qua structuur en inrichting¹⁵.

3.5 Inrichtings- en mitigerende maatregelen

Ook dienen in het MER mogelijke mitigerende en inrichtingsmaatregelen aan te worden gegeven om de gekozen milieudoelstellingen te bereiken¹⁶. Globaal gaat het om de volgende zaken:

- opnemen, inpassen van ecologische zones in de woongebieden en aansluiting hiervan op de landschappelijke structuren buiten de bebouwing;
- minimaliseren van de overlast van het nieuwe woongebied voor de omgeving door beheersing van de automobilititeit (bijvoorbeeld keuze van ontsluiting);
- beperking van het energiegebruik.

¹⁴ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1, 2 en 7.

¹⁵ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 1 en 5.

¹⁶ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 4.

4. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

4.1 Bestaande toestand, autonome ontwikkeling en de gevolgen voor het milieu

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling, dat is de ontwikkeling die zal plaatsvinden in de toestand van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt uitgevoerd, dienen te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en alternatieven.

Als studiegebied wordt aangemerkt de te bebouwen of aan te leggen locatie met de directe omgeving en de gebieden die door de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed¹⁷.

4.2 Gevolgen voor het milieu

Bij de beschrijving van de gevolgen moet bijzondere aandacht worden besteed aan die milieugevolgen die per alternatief of variant verschillen. Daarnaast moet worden ingegaan op zowel de positieve als de negatieve effecten van het voornemen en de alternatieven.

In het MER wordt voor de in § 4.2 en verder genoemde aspecten van het milieu de aandacht gevraagd. Hierbij zijn de aandachtspunten voor de bestaande situatie en de gevolgen kortheidshalve in één hoofdstuk ondergebracht. Per paragraaf worden eerst aandachtspunten voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling en dan voor de gevolgen behandeld.

De mate en het detailniveau van de beschrijving van de milieu-effecten dienen nadrukkelijk gekoppeld te worden aan het schaalniveau en het doel van het besluit, waarvoor het MER wordt gemaakt, dat wil zeggen het inrichten van de woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid. Bij de beschrijving dient zoveel mogelijk te worden aangesloten bij het niveau waarop ook de alternatieven zijn beschreven.

¹⁷ Zie bijlage 4, inspraakreactie nrs. 8 en 10.

4.2.1 **Bodem en water**

De geo-hydrologie, de waterhuishouding en de kwaliteit van bodem, grond- en oppervlaktewater moeten worden beschreven, zowel de huidige situatie als de effecten hierop van de voorgenomen activiteit en alternatieven. Hierbij moet ook worden ingegaan op eventueel optredende zettingen en hoeveelheden te gebruiken ophoogzand. Eventueel aanwezige of te verwachten bodemverontreinigingen, de aard hiervan en de relatie met de realisering van de wijk moeten worden beschreven.

4.2.2 **Levensgemeenschappen, ecosystemen en ecologische relaties**

Ingegaan moet worden op de landschapsecologische relaties binnen de locatie en met de omgeving (Midden-Delfland, Groene Hart, Berkel en Rodenrijs, Zuidpolder van Delfgauw).

Er dient een beschrijving te worden gegeven van de aanwezigheid en veranderingen van de terrestrische¹⁸ en aquatische biotische waarden door de bestemmingsverandering of indirect als gevolg van een mogelijke verandering van de grondwaterstand, verandering van kwel- of infiltratie-intensiteit, verandering van de waterkwaliteit, luchtverontreiniging en rustverstoring. Positieve effecten voor de natuur door toepassing van natuurbouw en een ecologische verbindingzone moeten worden aangegeven.

4.2.3 **Landschap, archeologie en cultuurhistorie**

De bestaande landschappelijke patronen, archeologische¹⁹ en cultuurhistorische elementen in het gebied alsmede de visueel-ruimtelijke werking ervan moeten worden beschreven. Aangegeven moet worden wat de inpassingsmogelijkheden van waardevolle patronen en elementen bij de inrichting zijn. Vervolgens wordt aangeduid en beoordeeld welke visueel-ruimtelijke werking de wijk op haar omgeving zal hebben. Het verdient aanbeveling deze effecten niet alleen te beschrijven, maar vooral zo goed mogelijk te visualiseren.

4.2.4 **Woon- en leefmilieu**

Het aspect woon- en leefmilieu moet worden gezien als het geheel van omgevingsinvloeden, dat inwerkt op het welbevinden en de lichamelijke en geestelijke gezondheid van mensen. In dit MER gaat het om zowel de invloed van de woningbouw op 'omwonenden' als de invloed van andere activiteiten op de bewoners van de nieuwe wijk. Voor dit laatste kan gedacht worden aan bestaande bedrijvigheid, hinder van wegen of aan de geplande nieuwe kantoor- en weinig milieuhinderlijke bedrijfterreinen. Het gaat hierbij om verschillende uiteenlopende invloeden. Als positief effect kan worden genoemd de invloed op het leefmilieu van de aan te brengen openbare groenvoorzieningen (al dan niet op ecologische basis ingericht). Er dient creatief te worden om gegaan met groenvoorzieningen in het MER (niet alleen toepassing in restruimten als gevolg van geluidzones).

¹⁸ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 3.

¹⁹ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 6.

In het MER dient een kwalitatieve voorspelling van deze invloeden ter plaatse van de bouwlocatie te worden gegeven. Omgekeerd moet voor deze aspecten ook de invloed van de woningbouwlocatie op de omgeving worden beschreven.

Als basis voor de beschrijving van de milieueffecten als gevolg van gemotoriseerd verkeer is kennis nodig van:

- de huidige relevante verkeersintensiteiten, inclusief de te verwachten autonome ontwikkelingen;
- de toename van de verkeersbewegingen op zowel bestaande als nieuw te realiseren wegen.

5. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

In het MER dient een vergelijking te worden gemaakt tussen de gevolgen van de ontwikkelde alternatieven. Tevens dient een vergelijking met de bestaande situatie van het milieu (inclusief autonome ontwikkeling) plaats te vinden. Op basis van de vergelijking kan het uiteindelijke voorkeursmodel worden bepaald.

De vergelijking moet (mede) gebaseerd zijn op in het kader van hoofdstuk 2 ontwikkelde en geformuleerde normen en streefwaarden van het milieubeleid. Met betrekking tot de gehanteerde toetsingscriteria kan zo nodig een gevoeligheidsanalyse worden uitgevoerd.

6. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. Ook de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming moet worden aangegeven.

7. EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effect-rapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag dient een evaluatieprogramma op te stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken. In het MER kan de initiatiefnemer reeds een aanzet geven tot een evaluatieprogramma.

8. PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER dient een samenvatting te bevatten. Deze dient zelfstandig leesbaar te zijn, voor een algemeen publiek begrijpelijk en een goede afspiegeling te vormen van de inhoud van het MER. Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de presentatie (op kaart) van het voornemen en de belangrijkste alternatieven, alsmede aan het overzicht van de vergelijking van de alternatieven.

Voor de overige presentatie wordt volgende aanbevolen;

- het MER beknopt te houden;
- het kaartmateriaal dient een goed leesbare topografische ondergrond te hebben en voorzien te zijn van duidelijke legenda's en naamvermeldingen;
- keuze-elementen, die van belang zijn geweest bij het opstellen van het MER duidelijk gemotiveerd naar voren te brengen;
- eventuele afwijkingen van de richtlijnen te motiveren;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen;
- een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst in het MER op te nemen.

BIJLAGEN

bij het richtlijnenadvies
voor het milieu-effectrapport
Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 maart 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gemeente Pijnacker

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	24 MAART 1994
nummer :	U24.gu
dossier :	603-17m4 3x
kopie naar :	Sr-012-bijl

Aan
de Commissie voor de milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Uw kenmerk: --

Uw brief van: --

Ons kenmerk: LvB/IJ/

Bijlagen: div.
Dagtekening:
22 maart 1994
Verzonden:

Onderwerp: Startnotitie milieu-effectrapportage
woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid.

23 MAART 1994

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij treft u een aantal exemplaren aan van de startnotitie met betrekking tot een milieu-effectrapportage voor de woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid.

Wij stellen u hierbij in de gelegenheid advies uit te brengen, als bedoeld in artikel 7.14 van de Wet milieubeheer, over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

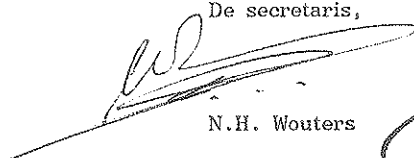
Voor de goede orde wijzen wij u erop dat de bekendmaking omtrent de startnotitie zal worden gepubliceerd in het plaatselijk verschijnend weekblad de "Telstar" van woensdag 23 maart 1994. Een kopie van de bekendmaking treft u bijgevoegd ter kennisneming aan.

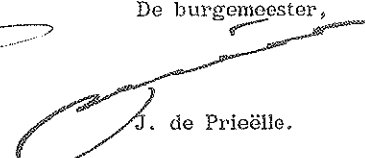
De startnotitie ligt met ingang van 25 maart gedurende 4 weken ter inzage bij de afdeling Ontwikkeling en Milieu aan de Emmastraat 165 te Pijnacker.

Voor nadere informatie over het vorenstaande kunt u contact opnemen met mevrouw L. van Biene, telefoonnummer 01736-20.140.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Pijnacker,
De secretaris, De burgemeester,

N.H. Wouters

J. de Prieëlle.

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de start van de m.e.r.-procedure voor de woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid uit de 'Telstar' van 23 maart 1994

Milieu-effektrapportage woningbouwlocatie Pijnacker-zuid.

Het gemeentebestuur heeft het voornemen ruim 4.000 woningen te bouwen ten zuiden van de huidige woonkern Pijnacker. Het betreft de wijken Klapwijk-Tolhek (oostelijk deel, ca. 1.300 woningen) en Koningshof-Zuid (westelijk deel, maximaal 2.700 woningen). In beperkte mate zullen ook kantoren en weinig milieuhinderlijke bedrijven worden toegestaan. De woonwijk levert een bijdrage aan de oplossing van de grote regionale woningbehoefte.

Alvorens tot een definitief besluit over de aanleg en inrichting te komen, dient de procedure van milieu-effektrapportage te worden gevolgd. In het op te stellen milieu-effekt-rapport (MER) zullen verschillende alternatieven en varianten voor de inrichting van het gebied worden behandeld en zullen de gevolgen voor het milieu in beeld worden gebracht.

Startnotitie en richtlijnen.

De gemeenteraad zal richtlijnen vaststellen waaraan het MER moet voldoen. De richtlijnen zullen eerst worden vastgesteld nadat een commissie van deskundigen heeft geadviseerd en iedereen in de gelegenheid is gesteld zijn of haar zienswijze kenbaar te maken over zaken, die in het rapport aan de orde moeten komen. Met dat doel zijn een startnotitie en een gewestelijke notitie "Milieu-aspekten Vinex-lokaties Gewest Haaglanden" opgesteld. In de startnotitie zijn voorstellen opgenomen voor de te onderzoeken alternatieven/varianten en voor het onderzoek naar de milieugevolgen.

Inzage en reacties

De startnotitie en de gewestelijke notitie liggen met ingang van 25 maart op werkdagen gedurende 4 weken voor een ieder ter inzage bij de afdeling Ontwikkeling en Milieu, kantoor Emmastraat 165.

Reacties betreffende de op te stellen richtlijnen kunnen tot en met 22 april 1994 schriftelijk worden ingediend bij de gemeenteraad, Postbus 1, 2640 AA Pijnacker.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Burgemeester en Wethouders van Pijnacker

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Pijnacker

Besluit: Vaststelling van het bestemmingsplan voor Klapwijk-Tolhek en een structuurschets voor Koningshof-Zuid

Categorie Besluit m.e.r.: 11

Activiteit: Het voornemen om ruim 4.000 woningen te bouwen ten zuiden van de huidige woonkern Pijnacker. Het betreft de wijken Klapwijk-Tolhek (oostelijk deel, circa 1.300 woningen) en Koningshof-Zuid (westelijk deel, maximaal 2.700 woningen). In beperkte mate zullen ook kantoren en weinig milieuhinderlijke bedrijven worden toegestaan

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 23 maart 1994

richtlijnenadvies uitgebracht: 27 mei 1994

Bijzonderheden: Tegelijkertijd met de terinzagelegging van de startnotitie is een art. 19 procedure gestart waarin men al vooruitlopend op de definitieve besluitvorming wil starten met het vroegtijdig bouwrijp maken van Klapwijk-Tolhek eerste fase.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. G.J. Hellinga

ir. E.A.J. Luiten

ing. G. van der Sterre

ir. K.H. Veldhuis (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: dr. N.W.M. van Buren

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	940420	Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker en de Milieuraad Pijnacker	Pijnacker	940504
2.	940402	J.L. Terwey	Pijnacker	940504
3.	940418	Commissie Paddestoelen en Natuurbescherming van de Nederlandse Mycologische Vereniging	Utrecht	940504
4.	940418	Regionale Inspecteur van de volksgezondheid voor de milieuhygiëne Zuid-Holland	Rijswijk	940504
5.	940421	ir. J.L. Terwey	Pijnacker	940504
6.	940421	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	940504
7.	940418	Zuidhollands Landschap	Rotterdam	940518
8.	940524	Directeur dienst Ruimte en Groen, Provincie Zuid-Holland	's-Gravenhage	940524
9.	940526	Directie Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in Zuid-Holland, LNV	Voorburg	940526
10.	940526	Directeur dienst Ruimte en Groen, Provincie Zuid-Holland	's-Gravenhage	940526